

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
سال یازدهم / شماره چهل و یکم / بهار ۱۴۰۱

ارائه الگوی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری

رامین علیزاده

دانشجوی دکترای مدیریت مالی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران.
Raminalizadeh1385@gmail.com

پرویز سعیدی

دانشیار، گروه مدیریت و حسابداری، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران. (نویسنده مسئول)
Dr.parviz saeedi@yahoo.com

مریم بخارائیان

استادیار، گروه مدیریت و حسابداری، واحد علی کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران.
m.bokharayan@gmail.com

مجید نصیری

استادیار، گروه مدیریت و حسابداری، واحد علی کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران.
Mnasiri64@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۰۵

چکیده

امروزه کسب و کارهای اجتماعی به‌عنوان راهکاری اثرگذار و پایدار در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها شناخته می‌شود و هر روزه توجه بخش‌های گسترده‌تری از جامعه را به خود جلب می‌کند. چگونگی تأمین مالی یکی از موضوع‌های راهبردی پیش‌روی کسب و کارهای اجتماعی برای راه‌اندازی و مدیریت این کسب‌وکارها است. در این پژوهش با بهره‌گیری از روش تحقیق کیفی، عوامل موثر بر تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری شناسایی و دسته‌بندی شده است. با انجام مصاحبه با خبرگان صنعت بانک در سال ۹۹ در مجموع از ۱۵ مصاحبه با استفاده از نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شده‌اند، انجام شده است. تعداد ۲۴ مقوله اصلی براساس مدل پارادایمی داده بنیاد شناسایی و در قالب شش بُعد ساختاردهی شده است. درآمدزایی، تکالیف قانونی بانکها و نوع آوری مالی، سرمایه‌گذاری و محیط رقابتی در شبکه بانکی به عنوان «شرایط علی»، ویژگی‌های بنگاه، قوانین سیاسی و تحریم‌ها به عنوان «شرایط مداخله‌گر»، نهادهای غیررسمی در شبکه بانکی، جایگاه تأمین مالی در سیاستهای بانکی، محدودیت‌های محیطی، آگاهی و تخصص کارکنان بانکها به عنوان «شرایط زمینه‌ای»، ساز و کارهای اجتماعی ایجاد ارزش، سیستم اجرایی چابک بانکی پیاده‌سازی نظام یکپارچه کنترل و نظارت بانکی، جذب سرمایه‌گذار، فروش سهام به عنوان «بُعد تعاملی»، ظرفیت کارآفرینی فردی، بستر سازی کسب و کار، کسب و کار پایدار اجتماعی، حداکثرسازی منافع به عنوان «پدیده محوری» و پایداری

اقتصادی، رشد و توسعه اقتصادی، پایداری اجتماعی، پایداری زیست محیطی، زمینه سازی تحقق رسالت اجتماعی و رشد صنعت بانکداری «بُعد پیامدی» شناسایی شده‌اند. در نهایت بر اساس تحلیل داده‌های استخراج‌شده و استنتاج نتایج توسط پژوهشگر، الگوی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری استخراج گردید.

واژه‌های کلیدی: ارزیابی، مدل، تأمین مالی، کسب و کارهای اجتماعی، صنعت بانکداری.

۱- مقدمه

جوزف شومپیتر (۱۹۳۴) اولین نفری بود که از واسطه‌های مالی در بازار سرمایه برای نوآوری برای رشد اقتصادی صحبت کرده بود. با این حال، به دلیل اطلاعات نامتقارن بین کارآفرینان و سرمایه‌گذاران، بعضی شرکت‌ها با محدودیت‌های مالی روبرو می‌شوند. اقدامات برای تسهیل سرمایه‌گذاری در سهام و آسان‌سازی اقدامات عمومی موجود مهم‌ترین عوامل برای تأمین مالی آینده هستند در حالی که مشوق‌های مالیاتی فقط نقش جزئی دارند. محدودیت‌های مالی توسط بسیاری از نویسندگان به عنوان یک مانع قابل توجه در برابر نوآوری برجسته شده است، اما میزان قرار گرفتن در معرض این مشکل در بین شرکت‌ها یکدست نیست (سانتوس، ۲۰۲۱). در دنیای رقابتی کنونی، تأمین مالی یکی از مسائل اساسی پیش روی بنگاه‌های اقتصادی است که تمامی فعالیت‌های سازمان را به منظور تولید محصولات و ارائه خدمات مورد نیاز مشتریان تحت تأثیر قرار می‌دهد، از این رو توجه به فرصت‌ها و تهدیدات موجود در عرصه تجارت جهانی و ارزیابی توان سازمان در روبرویی با ریسک‌های این عرصه از اهمیت انکارناپذیری برخوردار است (سانتوس، ۲۰۲۱). در تأسیس بنگاه‌های اجتماعی با عملکرد بهتر، مشکل دسترسی به سرمایه‌گذاری‌ها وجود دارد. بنابراین، جنبه‌های نظری و مدیریتی مدل‌های شکل‌گیری تأمین مالی کارآفرینی اجتماعی در اقتصاد جهانی مورد بحث قرار گرفته است (فرانکیسا، ۲۰۲۱).

امروزه به توسعه کسب و کار اجتماعی به عنوان ماموریتی اجتماعی و انسان‌دوستانه و یکی از راهکارهای حل برخی مسائل و آسیب‌های اجتماعی توجه می‌شود. تأمین مالی بین‌المللی و تأمین مالی داخلی کسب و کارهای اجتماعی کاملاً از هم متفاوت هستند (اکبالو، ۲۰۱۹). سیستم تأمین مالی بانکداری، یکی از زیرسیستم‌های سیستم نوآوری ملی می‌باشد که مسئولیت اولیه آن تأمین مالی توسعه فناوری کشورها است. تأمین مالی بخش فناوری به عنوان فرایند تأمین مالی کسب و کارهای نوآور تعریف شده است. تأمین مالی فعالیت‌های فناوری کسب و کارها با اشکال مناسب حمایت مالی، مسئله‌ای است که دولت‌ها با آن مواجه می‌باشند (شاوردی، ۲۰۱۹). انتخاب نحوه تأمین مالی یکی از مهم‌ترین تصمیماتی است که توسط مدیران بنگاه‌ها گرفته می‌شود (جونز، ۲۰۱۷). کسب و کارهای اجتماعی منجر به ایجاد اشتغال شده و نقش مهمی در اقتصاد کشور ایفا می‌کند. بی‌تردید کسب و کار اجتماعی نقش بسیار کلیدی در توسعه اقتصادی و پایدار همه جوامع

دارد. به طوری که امروزه یکی از شاخصهای توسعه در کشورهای روبه رشد محسوب می شود. کسب و کار اجتماعی مهم ترین منبع نوآوری، اشتغالزایی و توسعه می باشد. توسعه کسب و کارهای کوچک و متوسط، رمز توسعه اقتصادی دهه آینده است. بررسی ها نشان داده است که کسب و کارهای اجتماعی از طریق چهار کانال کارآفرینی، نوآوری و تغییر فناوری، پویایی صنعت و در نهایت ایجاد فرصت های شغلی و افزایش درآمد بر اقتصاد جهانی تاثیر گذارند. در دو دهه اخیر تغییرات محتوایی و کیفی بسیار زیادی در بازارهای جهانی رخ داده است؛ و ماهیت کسب و کارها ی اجتماعی تغییراتی اساسی کرده است؛ به موازات آن، دوره تولید محوری به انتهای حیات خود رسیده و دوره مشتری محوری در حال شکل گیری است (مرتزانی، ۲۰۱۹). کسب و کارهای اجتماعی، در اکثر کشورها به عنوان عناصر مهم در پیشرفت های اقتصادی- اجتماعی شناخته شده اند. این کسب و کارها خصوصاً در ایجاد فرصت های شغلی با سرمایه گذاری های پایین، توسعه های منطقه ای، توسعه های سازمانی شرکت های متکی بر اصول تکنولوژی، نوآوری محصولات و ایجاد روش های نوین، اهمیت بسزایی دارند (لیون، ۲۰۱۹). با توجه به نقش سازنده این بخش در توسعه اقتصاد هر کشوری، توجه به موفقیت و شکست کسب و کارهای اجتماعی مد نظر دولت هاست (پترو، ۲۰۲۱). نگاهی به نظام اقتصادی- اجتماعی در بسیاری از کشورهای پیشرفته و نو توسعه یافته جهان نشان می دهد که ایجاد و حمایت از کسب و کارهای اجتماعی یکی از اولویت های اساسی در برنامه های توسعه اقتصادی این کشورها است. این بنگاه های اقتصادی علی رغم آنکه به سرمایه گذاری کمتری نیاز دارند، بازدهی بیشتری داشته و در ایجاد اشتغال، ایجاد بستر مناسب برای نوآوری و اختراعات و افزایش صادرات این کشورها، نقش مهمی دارند. در بسیاری از کشورها این بنگاه ها، تأمین کنندگان اصلی اشتغال جدید، مهد تحول و نوآوری و پیشرو در ابداع فناوری های جدید بوده اند. منتها علیرغم اهمیت بسیار زیاد کسب و کارهای اجتماعی در توسعه اقتصادی، هنوز مطالعات زیادی در رابطه با چگونگی تأمین مالی این کسب و کارها صورت نپذیرفته است و تحقیق در این زمینه ضروری به نظر می رسد.

۲- مبانی نظری پژوهش

در شرایط اقتصادی فعلی، تأثیر تحریم های خارجی در کاهش کارایی عملیاتی مشاغل داخلی به ویژه از نظر حفظ امنیت اقتصادی کشور مهم است. در چنین شرایطی، کمک دولت به توسعه کسب و کارها به عنوان گزینه مناسب در قالب جایگزینی تأمین کنندگان طرف مقابل خارجی برای شرکت های داخلی مرتبط است. بنابراین دولت مهمترین مشارکت کننده در انجام عملکردهای نظارتی فرآیند بودجه است که سرمایه گذاران را به توسعه کسب و کارها تشویق می کند (پترو، ۲۰۲۱). امروزه کسب و کار اجتماعی به عنوان راهکاری اثرگذار و پایدار در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها شناخته می شود و هر روزه توجه بخش های گسترده تری از جامعه را به خود جلب می کند. کسب و کارهای اجتماعی که بین بخش غیرانتفاعی و تجاری فعالیت دارند، با چالش های خاصی در دستیابی به تأمین مالی مواجه می باشند و برای وام دهندگان و سرمایه گذاران از جذابیت کمتری برخوردار می باشند، چرا که باید مأموریت اجتماعی و اهداف تجاری خود را متوازن نمایند (لیون، ۲۰۱۹). چگونگی تأمین مالی یکی از موضوع های راهبردی پیش روی کسب و کارهای اجتماعی برای راه اندازی و

مدیریت کسب و کارهای اجتماعی است. اخیراً تغییرات قابل ملاحظه در سیستم اقتصاد جهانی، تحقق منابع انسانی را به عنوان بازیگر اصلی در بین عوامل تولید شناخته است. در ضمن، سرمایه‌گذاری‌های انجام شده بر روی سرمایه انسانی موثرتر از عوامل دیگر بوده است. کسب و کار اجتماعی در دوره‌های بحران اقتصادی و مالی از اهمیت خاصی برخوردار است. هدف اصلی کسب و کارهای اجتماعی، برطرف کردن مشکلات اجتماعی است و بر خلاف کسب و کارهای تجاری که برای حداکثر کردن سود برای صاحبان خود تأسیس می‌شوند، یک کسب و کار اجتماعی ایجاد می‌شود تا یک یا چند مشکل جامعه را برطرف کند؛ بنابراین می‌توان گفت کسب و کارهایی که هدف اصلی تأسیس آنها سود حداکثری برای صاحبانشان است حتی اگر فعالیت‌های اجتماعی انجام دهند تبدیل به کسب و کار اجتماعی نمی‌شوند (لیو،^۳ ۲۰۱۹). تأمین سرمایه‌گذاری‌های خاص برای کسب و کارهای اجتماعی با برنامه‌های سرمایه‌گذار اجتماعی در سراسر جهان در حال گسترش است (ریزی،^۴ ۲۰۱۸). این تأمین مالی توسط سرمایه‌گذارانی تأمین می‌شود که بدنبال فرصت‌هایی برای وام دادن به سازمانهایی هستند که در زمان ایجاد بازده مالی، ارزش اجتماعی خلق می‌کنند. کسب و کارهای اجتماعی براساس ترکیب ماموریت اجتماعی و جهت‌گیری تجاری کسب و کارها تعریف می‌شوند (لیو،^۵ ۲۰۱۹). از اینرو کسب و کارهای اجتماعی، کسب و کارهایی با ویژگی ترکیبی هستند که مفاهیم سنتی سازماندهی اقتصادی را با چالش مواجه ساخته‌اند (ویلسون،^۶ ۲۰۱۳). چالش اصلی که کسب و کارهای اجتماعی با آن مواجه هستند، مدیریت منطق نهادی رقابتی ارزش‌های اجتماعی و کسب و کار اجتماعی است و نیاز به ارتباط بین زمینه‌های نهادی بویژه برای نوآوری دارد (ویکرز،^۷ ۲۰۱۷). با افزایش چالش‌های اجتماعی در این برهه از زمان، اولاً "یافتن یک راه مناسب می‌تواند برای جامعه بسیار مهم و مثمر باشد. ثانیاً، کسب و کارهای اجتماعی در ایجاد کسب و کارهای مطلوب، حمایت فعال شهروندان، نوآوری و شرایط انعطاف‌پذیرتر نقش دارند (اکبالیو،^۸ ۲۰۱۹). با افزایش مشکلات اجتماعی در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه در دهه‌های اخیر کسب و کارهای اجتماعی به عنوان راهی برای حل مشکلات اجتماعی، ایجاد ارزش اجتماعی و افزایش سطح رفاه انسان‌ها اهمیت بیش‌تری یافته است. برای برداشتن این خلاء مالی ادراک شده برای کسب و کارهای اجتماعی، زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری اجتماعی وجود دارد که در سراسر جهان در حال رشد سریع می‌باشد. در حالی که بانک‌ها و منابع متعارف دیگر در این زمینه حائز اهمیت می‌باشند، منتها تأمین مالی با جهت‌گیری ارزش اجتماعی همراه با بازده‌های اجتماعی و مالی توجه روزافزونی را توسط سیاست‌گذاران کمیسیون اروپایی به خود جلب کرده است (اوون،^۹ ۲۰۱۶). کسب و کار اجتماعی فرایندی است که از طریق آن شهروندان با ارائه‌ی راه‌حل‌های پیشرفته برای مشکلات اجتماعی مانند فقر، بیماری، بی‌سوادی، تخریب محیط زیست، نقض قوانین حقوق بشر و فساد به منظور بهبود زندگی بسیاری از افراد جامعه، سازمانی را ایجاد و یا تغییر می‌دهند به عبارت دیگر ارزش اجتماعی ایجاد می‌کنند (ریزی،^{۱۰} ۲۰۱۸). کسب و کارهای اجتماعی شامل سازمانهایی مانند توسعه تراس، کسب و کارهای اجتماعی کارآفرینی، تعاونی‌ها، اتحادیه‌های مسکن، شرکت‌های اجتماعی و تراس‌ت اوقات فراغت می‌باشند (لیو،^{۱۱} ۲۰۱۹). کسب و کارهای اجتماعی باید تمامی هزینه‌های خود را از طریق فروش محصولات یا خدمات، تأمین کنند؛ بنابراین سازمان‌های خیریه‌ی علی‌رغم آنکه هدف آنها مطلقاً هدفی اجتماعی است به علت

آنکه از لحاظ اقتصادی خودگردان نیستند و هزینه های آنها از طریق دریافت کمک ها و هدایای مردمی و دولتی، تأمین می شود مشمول تعریف کسب و کار اجتماعی نمی شوند (لیون، ۲۰۱۹). بعضی از پژوهشگران هر فردی را که سازمان غیرانتفاعی ایجاد می کند کارآفرین اجتماعی می دانند و بعضی دیگر، کارآفرینان اجتماعی را صاحبان کسب و کاری می دانند که مسؤولیت اجتماعی را به فعالیت هایشان پیوند داده اند (ژنگ^{۱۱}، ۲۰۱۸). ایده کسب و کار اجتماعی حل مسایل اجتماعی با رویکردهای کارآفرینی است (سالارزهی، ۱۳۹۴). یکی از دلایل ظهور و گسترش تأمین مالی به شکل سازمان یافته در قالب تأمین سرمایه مالی را می توان بحران مالی سال ۲۰۰۸ در جهان دانست. به علت تمایل کم بانکها به وام دادن، کسب و کارهای اجتماعی شروع به جستجوی راه های دیگری برای جذب سرمایه کردند (نیگما، ۲۰۲۱). مشکلاتی که صنعت گران، کارآفرینان و سرمایه گذاران خرده پا در جمع آوری سرمایه داشتند، منجر شد سرمایه گذاری سنتی که توسط دوستان و فامیل صورت می-گرفت به شکل تأمین مالی جمعی بسط پیدا کند (زرنیدی، ۱۳۹۴). توسعه و تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی توسط برخی سازمانهای بین المللی انجام می شود که در بین آنها، سازمان هایی وجود دارد که در آن حمایت از کسب و کارهای اجتماعی یکی از فعالیت ها محسوب می شود (باترا^{۱۲}، ۲۰۱۵). در زمینه انتخاب الگوهای مختلف تأمین مالی و ساختارهای متفاوت سرمایه از سوی بنگاه ها و مزیت های هر یک از الگوهای تأمین مالی دید گاه های متفاوتی وجود دارد (ژانگ^{۱۳}، ۲۰۱۹). از منظر تئوری سلسله مراتب گزینه های تأمین مالی مدیران بنگاه ها تمایل دارند نیازهای مالی خود را در درجه اول از طریق منابع مالی داخلی، سپس با منابع بیرونی مانند بدهی و انتشار سهام جدید تأمین نمایند. عدم اطمینان وام دهندگان نسبت به فعالیت های بنگاه ها منجر به افزایش هزینه های وام گیری نسبت به تأمین مالی از طریق منابع داخلی بنگاه شده و حتی در صورتی که بنگاه ها با ارائه وثیقه ها و تضمین های معتبر اقدام به اخذ وام نمایند، به دلیل وجود هزینه های ناشی از ارزیابی وثیقه ها و نظارت بر وضعیت وام، این نوع تأمین مالی بسیار گران تر از تأمین مالی داخلی خواهد بود. از سوی دیگر، تأمین مالی از طریق وام همواره بنگاه را در معرض ریسک های ناشی از نوسانات نرخ بهره قرار می دهد (خزائی، ۱۳۹۵). فاکتورهای اصلی تعیین کننده منبع تأمین مالی مناسب شامل ریسک، بازده، میزان تأمین مالی و افق زمانی سرمایه گذاری هستند. هر یک از منابع تأمین سرمایه میزان ریسک پذیری خاص خود را دارند. بازده مورد انتظار (سود یا بهره دریافتی) آنها نیز بر این اساس متفاوت است. حجم تأمین مالی نیز عامل مهمی است، زیرا برخی منابع تأمین مالی در میزان تأمین مالی که قادر به انجام آن هستند محدودیت دارند. افق زمانی سرمایه گذاری نیز عامل مهمی به شمار می رود، زیرا هیچ منبع تأمین مالی نمی خواهد تا ابد منابع خود را درگیر یک پروژه سرمایه گذاری نماید، اما منابع تأمین مالی در میزان افق زمانی که برای سرمایه گذاری خود قائلند با یکدیگر متفاوتند (شهرابی، ۱۳۹۸). وام دادن، ابزار مهمی برای تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی محسوب می شود. ویژگی کسب و کارهای اجتماعی رسیدن به کسب سود توسط استارتاپ ها نمی باشد. حل مشکلات اجتماعی واقعی و یا اجرای وظایف اجتماعی مهم بر ای آنها از اهمیت بیشتری برخوردار است (اکبالیو، ۲۰۱۹). تفاوت در تمرکز فعالیت ها، منجر به تفاوت هایی در ساختار منابع در تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی می شود. بعلاوه، توسعه یک سیستم برای تأمین مالی کسب و کار اجتماعی، دارای ویژگیهای

خاص خود می باشد. بنابراین می توان این چنین بیان کرد که دو مدل اصلی تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی وجود دارد که عبارت است از مدل اروپایی و مدل آمریکایی. در مدل آمریکایی تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی، منبع اصلی تامین مالی، سود ناشی از فعالیت های کسب و کار اجتماعی است. در ضمن منابع خارجی تامین مالی، شامل موارد بیشتری است. مدل آمریکایی تامین کسب و کارهای اجتماعی، آرایش خاصی را برای تامین مالی دولتی کسب و کارهای اجتماعی ارائه نمی دهد. همچنین حمایت مالی برای کسب و کارهای اجتماعی توسط سازمان نوآوری اجتماعی نیز ارائه می شود. بعلاوه، مدل تامین مالی کسب و کار اجتماعی آمریکایی به لحاظ بودجه دولتی اقتصادی تر و بازارمحورتر است. در مدل اروپایی تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی، سهم سود را در ساختار مالی برای منابع تامین مالی مشابه، غیرمرتبط می دانند. تفاوت های مفهومی در سیستم حمایتی برای مدل های اروپایی و آمریکایی وجود دارد (آلمانو^{۱۴}، ۲۰۱۷). کیفیت تامین مالی موسسات مالی بسیار حائز اهمیت است (فیانتو^{۱۵}، ۲۰۱۸). بخش بانکداری نقش مهمی در نوآوری کسب و کارهای اجتماعی ایفا می کند. از یک طرف، وام های بانکی منبع تامین مالی خارجی مهمی برای نوآوری محسوب می شوند، زیرا می توانند نیازهای سرمایه گذاری های نوآوری را به طور مستقیم تامین نماید و از طرف دیگر، به کارگیری وام های بانکی می تواند در پیشبرد پروژه در کسب و کارها تاثیر بگذارند، زیرا اثر مستقیمی بر کیفیت نوآوری و سرمایه گذاری و اثربخشی کسب و کارها در ایجاد نوآوری دارد. شواهد تحقیقات نشان می دهد که ارائه ساختار بانکداری برای وامها می تواند به تامین مالی فعالیتهای نوآوری کمک کند (ژانگ، ۲۰۱۹).

بازارهای مالی نقش مهمی در نوسانات چرخه کسب و کارها ایفا می کنند. نظر متعارف این است که کسب و کارها از تامین مالی خارجی برای سرمایه گذاری استفاده می کنند و شوک وارده بر بازارهای مالی، جریان تامین مالی در کسب و کارها را مختل کرده و در نتیجه باعث توقف در تولید می شود. به طور تجربی، استفاده از تامین مالی خارجی برای سرمایه گذاری بویژه بین کسب و کارهای خصوصی در حدود ۸۰ درصد در مقایسه با کسب و کارهای دولتی با ۲۰ درصد می باشد (جونز^{۱۶}، ۲۰۱۷). محدودیت های مالی بر سرمایه گذاری کسب و کار، توسعه اقتصادی و ثبات مالی تاثیر می گذارد. بنابراین سنجش و تعیین محدودیت های تامین مالی شرکت مسئله بسیار چالش برانگیزی در ادبیات مالی می باشد (مرتزانیز^{۱۷}، ۲۰۱۹). آلن و همکاران (۲۰۱۹) چارچوب تامین مالی غیررسمی را حاوی مکانیزم هایی می دانند که در ارتباط با عدم تقارن اطلاعاتی می باشد. آنها تامین مالی غیررسمی را بین تامین مالی غیررسمی سازنده و تامین مالی زمینه ای از هم متمایز نموده اند (آلن^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۹). قدرت کسب و کارهای اجتماعی و دیگر کسب و کارها بر تامین مالی غیررسمی تاثیر می - گذارد (آیاگاری^{۱۹}، ۲۰۱۰). تحقیقات نشان داده است که ترجیح کسب و کارهای اجتماعی نیز در این امر تاثیرگذار است. پیوندهای محکم کسب و کارهای خانوادگی نشاندهنده نقش محکم تر ترجیحات اجتماعی در تصمیمات تامین مالی می باشد (مرتزانیز، ۲۰۱۹). با توجه به مطالب فوق می توان بیان نمود که کسب و کارهای اجتماعی منجر به ایجاد اشتغال شده و نقش مهمی در اقتصاد کشور ایفا می کند. در این بین به دست آوردن وجوه مورد نیاز برای راه اندازی کسب و کارها، همواره به عنوان یک چالش برای کارآفرینان مطرح بوده است. فرایند به دست آوردن وجوه مورد نیاز ممکن است ماه ها به طول انجامد و کارآفرینان را از حرفه مدیریت کسب و کارها

منصرف کند. از سوی دیگر، بدون تأمین مالی کافی کسب و کارهای نوپا هرگز به موفقیت نخواهد رسید و کمبود سرمایه گذاری موجب بسیاری از شکست ها در کسب و کار جدید محسوب می گردد. از این روی می توان طیف گسترده‌ای از منابع تأمین مالی (با امکان پذیری و هزینه های گوناگون) در دسترس کسب و کارها قرار داد و روش های متفاوتی برای طبقه بندی آنها پیشنهاد شده است. در یک طبقه بندی از این منابع دیکنز و فریل (۲۰۰۳) منابع مالی کسب و کارهای اجتماعی را به دو دسته درونی و بیرونی تقسیم بندی کرده اند. در گزارشی که شرکت مالی «امکو» ارائه داد، منابع مالی را به سه دسته منابع سهام (حقوق صاحبان سهام)، منابع بدهی (استقراض) و شخصی طبقه بندی نمود. به طور خلاصه منابع تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی در جدول زیر آمده است:

جدول ۱- خلاصه منابع تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی

صاحب نظر	سال	روش تأمین مالی
لوپکه	۲۰۰۸	۱- اعتبار شخصی، ۲- فرشتگان کسب و کار، ۳- بانکها و اتحادیه های اعتباری ۴- کمکهای دولتی، ۵- مؤسسات مالی ۶- سرمایه پرمخاطره خصوصی
کاردلو	۲۰۰۹	منابع رسمی و غیر رسمی
اکبالو	۲۰۱۹	تأمین مالی شخصی، تأمین مالی دولتی و کمک های اعطایی
لیون	۲۰۱۹	سرمایه گذاران اجتماعی - تأمین مالی از سوی بانک ها - کمک ها و هدایای مردمی
ژانگ	۲۰۱۹	وام های بانکی
داعلی	۱۳۹۷	اعتبارات بانکی، دریافت وام از بانک های تجاری، انتشارات اوراق
آلمانو	۲۰۱۷	سود ناشی از فعالیت های کسب و کار اجتماعی

بنابراین با تلفیق تقسیم بندی های فوق، در این تحقیق، منابع تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از سوی صنعت بانکداری به ۱۱ دسته تقسیم شده است: ۱- منابع تأمین مالی اعتبار شخصی ۲- کمک های دولتی ۳. تأمین مالی از سوی بانک ها و اتحادیه های اعتباری ۴- سرمایه گذاران اجتماعی ۵- وام های بانکی ۶- توسعه تکنولوژی، ۷- تأمین مالی از طریق اعتبارات تجاری ۸- دریافت وام از بانک های تجاری، ۹- انتشار اوراق تجاری، ۱۰ - کمک ها و هدایای مردمی، ۱۱ - سود ناشی از فعالیتهای کسب و کار اجتماعی در این تحقیق مورد سنجش قرار می گیرند. از اینرو مسئله اصلی تحقیق ما این است که ارائه الگوی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری کدامند و اولویت بندی آنها چگونه است؟

۳- پیشینه پژوهش

قرشی (۱۳۹۸)، شناسایی و رتبه بندی معیارهای تأمین مالی از طریق تبدیل به اوراق بهادار نمودن دارائیهها در بانک کشاورزی پرداختند. نتایج نشان داد بر اساس دیدگاه خبرگان در بررسی ماتریس مقایسه زوجی ارکان اوراق بهادارسازی دارائیههای بانک، انتخاب نهاد واسط توسط بانک، در بحث دارائیههای بانکها که می توان به اوراق

بهادار تبدیل نمود، مطالبات از دولت، در بخش فرآیندهای اوراق بهادارسازی دارائیه‌ها، کشف نرخ، در موضوع تأثیر انتشار اوراق بر ساختار مالی بانی، بهره‌وری داراییها و در نهایت در خصوص پیامدهای حاصل از اوراق بهادارسازی در ارتقاء سطح شاخص‌های سلامت بانکی و مالی، ریسک نقدینگی در اولویت اول قرار گرفتند. نتایج نشان داد با توجه به نرخ ناسازگاری در این رتبه‌بندی، بین مقایسه زوجی مدل‌ها، سازگاری کامل وجود دارد.

چیت‌سازان (۱۳۹۸)، شناسایی عوامل پیش‌برنده استفاده از تأمین مالی جمعی توسط کارآفرینان پرداختند. این پژوهش، کیفی و از نوع تجزیه و تحلیل تم است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۲۲ نفر از مدیران و کارشناسان شرکت‌های خدمات گردشگری/مسافرتی شهر تهران و کارشناسان بخش گردشگری سازمان میراث فرهنگی که در زمینه تأمین مالی دانش و تجربه داشتند، با به‌کارگیری تکنیک گلوله‌برفی گردآوری شد و با استفاده از کُدگذاری باز و محوری مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. با توجه به نتایج به‌دست آمده، عوامل پیش‌برنده استفاده از تأمین مالی جمعی از دیدگاه جویندگان سرمایه را می‌توان در قالب شش محور مجزا طبقه‌بندی نمود که عبارتند از: عوامل مرتبط با جویندگان سرمایه، عوامل مرتبط با تأمین‌کنندگان سرمایه، عوامل مرتبط با پلتفرم، عوامل مرتبط با پروژه و ایده، عوامل مرتبط با روش تأمین مالی جمعی و عوامل مرتبط با محیط و زمینه. هر یک از این محورها خود شامل مقولات و زیرمقولاتی هستند که در این پژوهش به آن‌ها پرداخته شده است.

شرفی (۱۳۹۸)، طراحی مدل پایداری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط کشاورزی در استان کرمانشاه پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که ابعاد اصلی پایداری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط کشاورزی شامل پایداری اقتصادی (متشکل از مؤلفه‌های عملکرد مالی، خودتکایی و استقلال مالی، عملکرد مشتری و بازار و نوآوری و توسعه فعالیت کسب‌وکار)، پایداری اجتماعی (متشکل از مؤلفه‌های ارتباطات و تعاملات اجتماعی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اعتماد اجتماعی متقابل) و پایداری زیست‌محیطی (متشکل از مؤلفه‌های تولید سالم و پایدار، حفاظت و بهره‌برداری بهینه از منابع زیست‌محیطی و مدیریت ضایعات و پسماندها) می‌باشند. افزون بر این، نتایج تحقیق حاکی از آن بود که اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر پایداری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط کشاورزی در استان کرمانشاه شامل عوامل درون‌سازمانی (متشکل از عوامل فردی و خانوادگی مدیر، عوامل مرتبط با بازاریابی، عوامل اقتصادی-مالی، عوامل تولیدی و ویژگی‌های محصول، عوامل مرتبط با ویژگی‌های کسب‌وکار و عوامل ارتباطی و اطلاعاتی) و عوامل برون‌سازمانی (متشکل از عوامل سیاسی-قانونی، زیرساختی-حمایتی و عوامل مرتبط با مداخلات ترویجی) بوده است.

عزیزی (۱۳۹۶)، روش‌های تأمین مالی کارآفرینی اجتماعی پرداختند. روش انجام این پژوهش از نظر ماهیت، از نوع پیمایشی بوده و به‌لحاظ هدف، کاربردی است. جامعه آماری، مدیران و کارآفرینان اجتماعی فعال در شهر تهران هستند. نمونه آماری تحقیق شامل ۱۲۰ کارآفرین اجتماعی فعال است. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیل عاملی تأییدی انجام شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد کمک‌های مالی، درآمدزایی، سرمایه‌گذاری و کمک‌های دولتی، به‌ترتیب بیشترین نقش را در تأمین منابع مالی و درآمد کارآفرینان اجتماعی دارد.

آکبولو^{۲۰} (۲۰۱۹) به بررسی مدل هایی برای تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی پرداختند. بررسی حمایت مالی برای کسب و کارهای اجتماعی در تمام سطوح دولتی در مقایسه با ایالات متحده فعال تر نشان داد. در نتیجه، شفافیت سرمایه گذاری یک چنین کسب و کارهایی با سیستم حسابداری باز باید با توسعه آینده کسب و کارهای اجتماعی همراه باشد. ژانگ^{۲۱} (۲۰۱۹) به بررسی تأمین مالی بخش تحقیق و توسعه کسب و کارهای اجتماعی در چین پرداخت. نتایج نشان داد که ارتباط سیاسی، نه عضویت در اتحادیه کسب و کار دولتی، تا حد زیادی نوآوریهای شرکت های خصوصی را با ارائه دسترسی به وام های بانکی تعیین می کند. این تحقیق نشان داد که دولت چین به ادامه ترویج محیط تأمین مالی مناسب و حمایت فعالیتهای نوآورانه نیاز دارد. لیون^{۲۲} (۲۰۱۹) به بررسی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی و تقاضا برای سرمایه گذاری اجتماعی پرداخت. وی در این مقاله آورده است که سرمایه گذاران اجتماعی، مقادیر روزافزونی از تأمین مالی را برای کسب و کارهای اجتماعی که دارای اهداف مشترک اجتماعی و تجاری هستند عرضه می نمایند. البته کسب و کارهای اجتماعی باز هم به دنبال تأمین مالی از سوی بانکها هستند و عنوان می کنند که سرمایه گذاران اجتماعی باید بر شکاف بازار متمرکز شوند که برای کسب و کارهای کوچکتر و نوپا اتفاق می افتد. سیکارینو^{۲۳} (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان نوآوری اجتماعی و فرآیند کارآفرینی: کاربرد نوع شناسی استارت آپ ها از طریق مدل کسب و کار اجتماعی یونس انجام دادند. این مطالعه به کارآفرینان و سرمایه گذاران کمک می کند تا درک بهتری از کسب و کار اجتماعی داشته باشند از طریق همتراز کردن مدل های کسبو کار افرادی که می خواهند پشتیبانی دریافت کنند و هم در تصمیم ارزیاب ها مبنی بر اینکه در چه مشاغلی می خواهند سرمایه گذاری کنند. فیانتو^{۲۴} (۲۰۱۹) به بررسی تعیین فاکتورهای تأمین مالی غیراجرایی در کسب و کارهای تأمین مالی خرد اسلامی پرداخت. هدف تحقیق بررسی تعیین فاکتورهای تأمین مالی غیراجرایی در کسب و کارهای تأمین مالی خرد در اندونزی بوده است. این تحقیق با استفاده از رگرسیون لجستیکی، داده هایی از ۱۴۰ صاحبکار را بدست آورد که ۹۰ مورد در وضعیت تأمین مالی مناسب و ۵۰ مورد در وضعیت تأمین مالی ضعیف بوده اند. نتایج نشان داد که سن، جنسیت، شغل و نوع قرارداد بر عدم عملکرد صاحبکاران کسب و کارهای اسلامی در اندونزی تأثیر می گذارد. رگرسیون احتمالی، این نتایج را تأیید کرد. مرتزائیز^{۲۵} (۲۰۱۹) به بررسی محدودیت های تأمین مالی در کشورهای در حال توسعه پرداخت. نتایج نشان می دهد که پیوندهای محکم تر خانوادگی با محدودیت های تأمین مالی بیشتر شرکت ها در کشورهای در حال توسعه همراه است، اما کاملاً محرض است که اثرات سودمندی را بر محدودیت های تأمین مالی در کشورهای کوچکتر با شرکتهای کوچکتر و در کشورهایی با تراکم جمعیت بالاتر وارد می آورد. جونز^{۲۶} (۲۰۱۷) به بررسی تأمین مالی خارجی و نقش اصطکاک مالی بر کسب و کارها پرداخت. وی در مقاله خود عنوان کرد که تغییرات مقطعی اساسی در استفاده کسب و کارها از تأمین مالی خارجی وجود دارد: تقریباً ۸۰ درصد سرمایه گذاری در کسب و کارهای خصوصی در مقایسه با ۲۰ درصد کسب و کارهای دولتی، تأمین مالی خارجی می شوند. در مدلی همسو با استفاده از کسب و کارهای دولتی و خصوصی از تأمین مالی خارجی، شوک مالی تنها پاسخ ملایمی از بازده را ایجاد کرد.

۴- روش شناسی پژوهش و تجزیه و تحلیل داده‌ها

پژوهش حاضر براساس اهداف پژوهش، از نوع کاربردی؛ روش انجام آن توصیفی-پیمایشی؛ و روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای-میدانی است. این پژوهش دارای رویکرد آمیخته بوده و از روش نظریه داده بنیاد به عنوان روش اصلی پژوهش استفاده می‌کند. روش گراند تئوری یا نظریه داده بنیاد یک شیوه پژوهش کیفی است که به وسیله آن با استفاده از یک دسته داده‌ها، نظریه‌ای تکوین می‌یابد. این روش خود دارای سه مرحله اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است. در این روش، پژوهش را هرگز از یک نظریه شروع نمی‌کنند و بعد آن را به اثبات برسانند، بلکه پژوهش از یک دوره مطالعاتی شروع و فرصت داده می‌شود تا آنچه که متناسب و مربوط به آن است خود را نشان دهد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات، از مدل توسعه یافته فرآیند اجرای گراند تئوری شامل مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی استفاده می‌شود. فرآیند به این صورت شروع می‌شود که محقق اقدام به اجرا، بازنگری و خواندن داده‌های مصاحبه‌ها در رابطه با تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی می‌کند، داده‌های مشابهی که بار معنایی یکسانی را دارا باشند تحت کدهای مشترکی کدگذاری خواهند شد؛ سپس مفاهیمی و مقوله‌های متناسبی به هر یک اختصاص داده می‌شود. هنگامی که مقوله‌ها شکل گرفتند، محقق اقدام به انتخاب یک مقوله خواهد کرد. این مقوله که مقوله محوری (تامین مالی) نام دارد تحت کدگذاری محوری داده‌ها استخراج شده و می‌توان سرمنشا و ریشه تمامی مباحث مربوط به تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی را در آن یافت. در مرحله بعدی تلاش خواهیم کرد تا دریابیم که رابطه هر یک از دیگر مقوله‌ها با مقوله محوری چگونه است. در مرحله بعد نظریه مربوط به تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق بازبینی، پالایش و تکمیل مقوله‌ها و مفاهیم مستخرج از داده‌ها خلق می‌شود. در این مرحله که کدگذاری انتخابی نام دارد، تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی با استفاده از مقوله‌ها و مفاهیم جدید توصیف می‌شود. این مرحله منجر به ارائه مدلی جهت توصیف تامین مالی کسب و کارهای اجتماعی خواهد شد.

۴-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در بخش کیفی

در این تحقیق با توجه به اهداف و سوال‌های پژوهش از روش نظریه پردازی داده بنیاد استفاده خواهد شد که به طور خلاصه به توضیح آن و مراحل انجام کار اشاره شده است. فرآیند اصلی در تکنیک نظریه داده بنیاد به عنوان روش تحلیل اطلاعات، فرآیند کدگذاری و طبقه بندی از داده‌های خام و استخراج مفاهیم و مقولات اصلی و روابط بین آنها در چارچوب یک نظریه محقق ساخته است که با توجه به شرایط و موقعیت پژوهش، نسبت به ارائه آن اقدام خواهد کرد (کوهن و همکاران، ۲۰۰۷). براین اساس جهت تحلیل اطلاعات از سه مرحله کدگذاری استفاده می‌شود که عبارتند از:

• کدگذاری باز

نخستین مرحله تحلیل کدگذاری باز است. کدگذاری باز به مفهوم بندی و مقوله‌بندی تکه‌هایی از داده‌ها تحت عنوان یک نام، عنوان یا برچسب‌هایی که به طور همزمان هر قطعه از داده‌ها را تلخیص و تشریح می‌کند، اشاره دارد. کدها نشان می‌دهند که چگونه داده‌ها جهت آغاز مرحله تحلیلی انتخاب شده، جدا شده و دسته بندی

شده‌اند. کدگذاری باز، مضامین را از عمق داده‌ها به سطح می‌آورد. مضامین در سطح پایینی از انتزاع بوده و از پرسش اولیه پژوهشگر، مفاهیم موجود در مبانی نظری، کلماتی که افراد در بستر اجتماعی رخداد بر زبان آورده‌اند، یا تفکرات جدید ناشی از غوطه‌ور شدن پژوهشگر در داده‌ها نشأت می‌گیرد (نیومن، ۱۳۹۴).

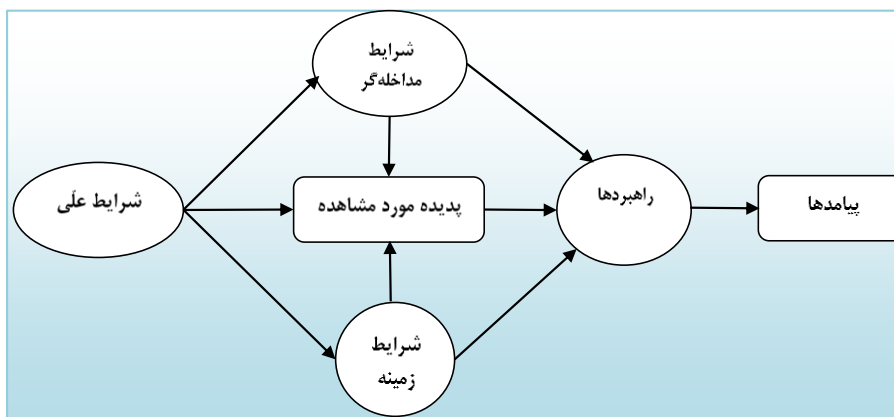
• کدگذاری محوری

مرحله دوم کدگذاری داده‌ها به کدگذاری محوری مرسوم است. این نوع کدگذاری «دومین مرور» داده‌ها است. در دومین مرور تمرکز محقق بیش از داده‌ها بر مضامین کدگذاری شده اولیه است (نیومن، ۱۳۹۴). کدگذاری محوری را به مثابه ساختن یک بافت غلیظ از روابط حول «محورهای» یک مقوله تعریف می‌کند. در مرحله کدگذاری محوری، هر مقوله می‌تواند دارای دو مشخصه محتوا^{۲۷} و بُعد^{۲۸} باشد. ترکیب این دو مشخصه به ایجاد یک الگو^{۲۹} می‌انجامد. (استراوس، ۱۹۸۷). در مرحله کدگذاری محوری با توجه به نقش مفاهیم بدست آمده، مجموع مقوله‌های مستخرج از داده‌های خام، در قالب پنج حالت زیر بیان شده و از طریق مدل پارادایمی به هم مرتبط می‌شوند. بنابر نظر استراوس و کوربین در صورتی که از این الگو استفاده نشود، نظریه‌مبنایی فاقد دقت و پیچیدگی لازم خواهد بود:

- ✓ شرایط علی^{۳۰}: این شرایط باعث ایجاد و شکل‌گیری پدیده یا طبقه هسته‌ای می‌شود.
- ✓ شرایط زمینه‌ای^{۳۱}: شرایط خاصی که در آن فرآیندها و تعاملات برای اداره، کنترل و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرد.
- ✓ شرایط پدیده محوری^{۳۲}: یک صورت ذهنی از پدیده‌ها که اساس فرایند است
- ✓ شرایط مداخله‌گر^{۳۳}: شرایط کلی که بر چگونگی فرآیندها و راهبردها تأثیر می‌گذارد. شرایطی که باعث تشدید یا تضعیف پدیده‌ها می‌شوند.
- ✓ راهبردها (کنشها و تعاملات^{۳۴}): رفتارها و تعاملاتی که تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر و زمینه‌ای حاصل می‌شود.
- ✓ پیامدها^{۳۵}: نتیجه و حاصل تعاملات (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶).

• کدگذاری انتخابی

کدگذاری انتخابی دربرگیرنده بررسی دقیق همه داده‌ها و کدهای قبلی است. در این مرحله محقق به طور گزینشی به دنبال موردهایی است که نشان‌دهنده مضمون‌ها باشند و پس از آنکه کار گردآوری همه داده‌ها، یا بیشتر آنها به پایان رسید، مقایسه‌ای میان آنها انجام می‌دهد (نیومن، ۱۳۹۴). در این مرحله پژوهشگر در عمق داده‌ها به تحلیل پرداخته و آنها را در قالب نظریه‌ای که همان نظریه داده‌بنیاد و هدف اصلی پژوهش برای درک موقعیت بوده، ارائه می‌دهد که در این فرآیند تحقیق، پس از تعیین مقوله محوری یا هسته‌ای، سایر مقولات حول مقوله محوری را در قالب یک مدل پارادایمی ترسیم می‌کند. این مدل که در واقع همان نظریه داده‌بنیاد یا نظریه مبتنی بر داده‌ها است باید دارای سه بُعد شرایط، تعاملات و پیامدها باشد (محمدپور، ۱۳۹۰).

شکل ۱. الگوی بصری نظریه داده بنیاد

منبع دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶

پژوهش حاضر با توجه به رویکرد راهبردی پژوهش "داده بنیاد" درگام اول بر مبنای مطالعه کیفی انجام یافته است. محقق به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات پژوهش در چهارچوب روش کیفی و با تکیه بر رویکرد نظریه داده بنیاد، و استفاده از مراحل سه‌گانه کدگذاریها داده‌های مورد نیاز را با بهره‌مندی از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته جمع‌آوری نموده است. بر این اساس تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش بر مبنای دستورالعمل "استراس" شامل سه مرحله اصلی کدگذاری؛ کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام یافته است و مدل فرضی پژوهش از دل مراحل فوق حاصل شد. دریافت داده‌ها مبتنی بر موضوع پژوهش از طریق مصاحبه از مدیریت بانک و مدیران شهرک‌های صنعتی به منظور ایجاد مفاهیم ارائه الگوی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری بدست آمده است. در تحقیق کیفی مصاحبه زمانی جمع‌آوری داده‌ها متوقف می‌شود که اطلاعات در باره ابعاد مورد پژوهش اشباع شود و این موضوع هنگامی به وقوع می‌پیوندد که موضوع مورد مطالعه کامل شود و اطلاعات جدیدی مرتبط با موضوع به دست نیاید با این توضیح در پژوهش کیفی، حجم نمونه مترادف با اشباع داده‌ها قرار دارد. بنابراین در پژوهش حاضر تعداد نمونه‌های انتخاب شده برابر ۲۰ نفر از مدیران بانک و مدیران شهرک‌های صنعتی که مطلع و آگاه در حوزه‌های موضوع پژوهش بودند قرار داده شد. با انجام این تعداد مصاحبه تشخیص پژوهشگر این بوده است که اطلاعات گردآوری شده به نقطه اشباع رسیده و نیازی به انجام مصاحبه‌های بیشتر نیست. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل داده بنیاد مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌ها و مفاهیم حاصله مورد مطالعه در جداول کدگذاریها به منظور انتخاب مفاهیم اصلی و مقوله‌های محوری بارگذاری شده است.

۵- نتایج و یافته های پژوهش

در رویکردهای سنتی نسبت به پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها به عنوان یک مرحله‌ی مجزا در پژوهش است که معمولاً قبل از تحلیل داده‌ها کامل می‌شود. در نظریه‌پردازی زمینه‌بنیان الگوی جمع‌آوری داده‌ها متفاوت است. در مطالعه نظریه‌پردازی زمینه‌بنیان فعالیت‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به طور همزمان صورت می‌گیرد. در این خصوص، مصاحبه‌ی عمیق روش مناسبی برای جمع‌آوری داده‌ها در نظریه‌پردازی زمینه‌بنیان است چرا که مصاحبه‌های عمیق مبتنی بر تجارب و گفتگوهای روزانه هستند و افراد مصاحبه‌کننده فرصتی برای مصاحبه‌ی عمیق با افراد دیگر در یک موقعیت خاص به صورت چهره به چهره پیدا می‌کنند. لذا با توجه به هدف تحقیق، جمع‌آوری داده از طریق مصاحبه‌ی عمیق با خبرگان صورت می‌گیرد. همانگونه که بیان شد، تحلیل داده‌ها در نظریه‌پردازی زمینه‌بنیان طی سه مرحله‌ی کدگذاری انجام می‌شود. اولین گام یافتن مقولات مفهومی در داده‌ها در سطح اولیه‌ای از انتزاع است. دومین گام یافتن ارتباطات بین این مقولات است و سومین گام مفهوم‌سازی و گزارش این ارتباطات در سطح بالاتری از انتزاع است. با توجه به توضیحات فوق، کدگذاری سه‌گانه یعنی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی، در قلب تحلیل نظریه‌پردازی زمینه‌بنیان قرار گرفته است، که اینها ضرورتاً به طور متوالی انجام نمی‌گیرند، به احتمال زیاد باهم هم‌پوشانی دارند و به طور همزمان انجام می‌گیرند، اما به لحاظ مفهومی، عملیات مجزایی دارند که شرح مختصری از آن در ادامه ارائه می‌شود.

مرحله اول: کدگذاری باز

کدگذار باز فرایند تحلیلی مفاهیم و طبقه‌بندی و کشف ویژگیها و ابعاد آنها در داده‌ها از طریق انجام دادن مقایسه مدام است در واقع فرایند کدگذاری باز تحلیلی است که از طریق آن مفاهیم از عمق داده‌ها شناسایی و به سطح آورده می‌شوند. هم‌چنین تحلیلگر به نحوه شکل‌دهی مقوله‌ها و ویژگیهای آنها می‌پردازد. محقق با توجه با رویکرد روش کیفی با متد مصاحبه نیمه ساختار مند از کارکنان منتخب با حضور در مکان کارکنان مدیران بانک‌ها و مدیران شرکت‌ها، مصاحبه‌ها انجام پذیرفته است، مصاحبه‌های ضبط شده پس از پیاده‌سازی، با استفاده از روش تحلیل محتوا به صورت سطر به سطر بررسی، مفهوم‌پردازی، مقوله‌بندی، سپس بر اساس مشابهت، ارتباط مفهومی و خصوصیات مشترک بین کدهای باز، مفاهیم و مقولات مشخص شده‌اند. مقوله‌های فرعی و مقوله‌های مربوط به شرایط شش‌گانه رویکرد داده‌بنیاد مربوط ارائه شده است. در این مرحله با بهره‌مندی از داده‌های مصاحبه ۱۲۰ گویه و جملات مربوط به تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری شناخته شده است و کدگذاری بر روی آنها انجام گردید و مقولات مربوط به شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، شرایط پدیده محوری، شرایط راهبردها و شرایط پیامدها ارائه گردید.

جدول ۲. مفاهیم (نگارنده)

درآمدزایی	آگاهی و تخصص کارکنان بانکها	درآمد حاصل از تولید	نرخ بهره و توانمندی بانکها در جمع‌آوری سپرده‌ها
تکالیف قانونی بانکها و نوع آوری مالی	ویژگی‌های بنگاه	فروش و توزیع	تخصیص بهینه منابع کسب و کارهای اجتماعی
سرمایه‌گذاری و محیط رقابتی در شبکه بانکی	قوانین سیاسی	زمان و مکان فروش	نوع آوری در ابزارهای مالی
ظرفیت کارآفرینی فردی	تحریم‌ها	شهرت و اعتبار شرکت	تأمین مالی شخصی صاحب شغل
بستر سازی کسب و کار	کسب و کار پایدار اجتماعی	نیاز بانکها برای جذب سپرده	سرمایه هیئت امنا
کسب و کار پایدار اجتماعی	پایداری اقتصادی	صندوق ذخیره ارزی	حمایت‌های عمومی و داوطلبان انواع تأمین مالی
حداکثرسازی منافع	توسعه اقتصادی	اوراق قرضه اسلامی (صکوک)	توجه بانکها به نیاز سنجی مشتریان
ساز و کارهای اجتماعی ایجاد ارزش	پایداری اجتماعی	اوراق مشارکت داخل	اوراق مشارکت خارجی
سیستم اجرایی چابک بانکی	پایداری زیست محیطی	تحصیلات	تفکر کارآفرینی
پیاده‌سازی نظام یکپارچه کنترل و نظارت بانکی	زمینه‌سازی تحقق رسالت اجتماعی و رشد صنعت بانکداری	تجربه کارآفرینی	تجربه کاری
جذب سرمایه‌گذار	حذف سود و درآمد از بخش فعالیتهای واسط‌های و دلالی	کمک به انتقال دانش و فن آوری از خارج از مرزها	بهبود وضعیت اقتصادی کشور
فروش سهام	کسب و کار اجتماعی (بدون سود سهام)	تأمین مالی جمعی	استقرار خرد
نهادهای غیررسمی در شبکه بانکی	کاهش هزینه تولید	انگیزه سود	سرمایه‌گذاری مسئولانه در حوزه محیط زیستی
جایگاه تأمین مالی در سیاستهای بانکی	سرمایه‌گذاری مستقیم جهت کسب و کارهای پایدار	دسترسی به بازار سرمایه‌گذاری در کسب و کار اجتماعی	تقویت کارگروهی در شبکه بانکی
محدودیت‌های محیطی	رسانه‌های اجتماعی در طراحی محصولات جدید بر توسعه خدمات بانکی	ایجاد واحد مستقل تأمین بانکی در شبکه بانکی،	افزایش موسسات رتبه بندی
برنامه ریزی پویا	نظارت مستمر گزارش عملکرد	سازماندهی طرحهای توسعه	استفاده از حامی مالی برای طرح

در کسب و کارهای اجتماعی	و هدایت آنها به شبکه بانکی	های نو
تشکیل کنسرسیوم برای طرح های اقتصادی با فروش سهام	دیدگاه مدیران ارشد بانکی	سهیم کردن افرادی با سرمایه بالا در طرحهای جدید با پذیرش ریسک
جمعگرایی (سیستم اقتصادی مشترک)	هماهنگی در قوانین موضوعه تامین مالی در شبکه بانکی	نگاه مستمر به تامین مالی کسب و کارها
دستور العمل ها و شیوه تامین مالی کسب و کارها	توجه به اصول اقتصاد مقاومتی	شرایط سیاسی کشور
اندازه شرکت	سابقه شرکت	محدودیت بین المللی
تحریم فراگیر	محدودیت مالی	تامین مالی جمعی
عملکرد محصول	توسعه زیر ساخت های دیجیتال در صنعت بانکداری	نوسانات بازار
توسعه فین تک ها در حوزه اجتماعی توسط صنعت بانکی	دسترسی به امکانات و منابع تولید	میزان تولیدات
هم سویی قوانین بانکها	قوانین ومقررات	کسب و کار اجتماعی (بدون سود سهام)
حداکثر سازی سود	بهره وری	ارتقاء
اعتماد به رقبا و دیگر کسب و کارها	ارتباطات اجتماعی	توسعه زیر ساخت های بانکداری اجتماعی
رضایتمندی عمومی	ایجاد فرهنگ مسئولیت پذیری بین بانک ها	توسعه اکوسیستم بانکی و مدل نوع آوری مشارکتی
توسعه امنیت اطلاعات بانکی در حوزه و اجتماعی	بهبود مصرف انرژی	مدیریت ریسک زیست محیطی پروژه ها
ارتقاء مسولیت اجتماعی شبکه بانکی	دسترسی آسان متقاضیان جهت تسهیلات	گسترش حوزه تخصیص منابع بانکها
عمر شرکت	منافع اقتصادی	رشد اقتصادی

مرحله دوم: کدگذاری محوری

در این مرحله با بهره مندی از مفاهیم که از داده های کدگذاری باز بدست آمده است محقق با مطالعه و بررسی آنها و توزیع مجدد داده ها به مصاحبه شونده ها از طریق تماس و حضور مستقیم، داده ها و اطلاعات جمع آوری شده مورد بررسی مجدد قرار گرفته و با تعدیل و اصلاحات و اخذ نظر کارشناسی آنان و شماری از خبرگان مطلع، اطلاعات درجدول کدگذاری محوری با عنوان مولفه قرار داده شد. مرحله کدگذار محوری اساس آن بر ارتباطات مقوله ها به زیر مقوله ها است که با شش رویکرد داده بنیاد ارتباط داده می شود.

- **پدیده محوری / هسته:** اتفاق یا واقعه‌ای است که جریان کنش‌ها و واکنش‌ها به سوی آن رهنمون می‌شوند تا آن را اداره، کنترل و یا به آن پاسخ دهند. این شرایط اشاره به وقایع اصلی دارد که یک سلسله کنش‌ها و واکنش‌های متقابل برای کنترل یا اداره کردن آن وجود دارد و به آن مربوط می‌شود. با بررسی مفاهیم و مقوله‌های مرتبط با تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری بعنوان پدیده‌ی محور شناخته شده است. نتایج نشان داده است که چهار مقوله، ظرفیت کارآفرینی فردی، بستر سازی کسب و کار، کسب و کار پایدار اجتماعی، حداکثرسازی منافع بر تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری تاثیر گذار بوده‌اند و مرتبط با شرایط محوری قرار داده شده‌اند.
- **شرایط علی:** این شرایط باعث ایجاد و توسعه پدیده یا مقوله محوری میشوند. منظور به شرایطی اشاره دارد که تاثیر مهم و اصلی بر تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری دارد که در این شرایط مورد بررسی واقع می‌شود. و از نتایج کد گذاری باز و ایجاد مفاهیم مرتبط با تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری سه مقوله‌های مرتبط با شرایط علی، درآمدزایی، تکالیف قانونی بانکها و نوع آوری مالی، سرمایه‌گذاری و محیط رقابتی در شبکه بانکی شناسایی شد.
- **شرایط راهبرد/کنشها و تعاملات:** رفتار و فعالیتهای هدفداری هستند که در پاسخ به مقوله محوری و متأثر از شرایط مداخله‌گر ایجاد می‌گردند. راهبردها کنش و واکنش‌های متقابلی هستند که از پدیده محوری ناشی می‌شود و هدف آن ارائه راهکارهایی برای مواجهه با پدیده محوری می‌باشد و پنج مقوله اساس و کارهای اجتماعی ایجاد ارزش، سیستم اجرایی چابک بانکی، پیاده‌سازی نظام یکپارچه کنترل و نظارت بانکی، جذب سرمایه‌گذار، فروش سهام بعنوان عناصر تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری در شرایط راهبردی شناخته شده‌اند.
- **شرایط زمینه‌ای/حاکم:** شرایط خاصی که بر راهبردها تاثیر می‌گذارند. این شرایط اشاره به یک سری ویژگی‌های دارد که به پدیده‌ای دلالت دارد به عبارت دیگر محل حوادث یا وقایع با پدیده‌ای در طول یک بعد است که در آن کنش متقابل برای کنترل اداره و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرد که از نتایج بررسی مفاهیم تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری چهار مقوله، نهادهای غیررسمی در شبکه بانکی، جایگاه تأمین مالی در سیاستهای بانکی، محدودیت‌های محیطی آگاهی و تخصص کارکنان بانکها مرتبط با شرایط زمینه‌ای شناخته شده‌اند.
- **شرایط واسطه‌ای/مداخله‌گر:** شرایط ساختاری که راهبردها را در درون زمینه خاصی سهولت می‌بخشند و یا آنها را محدود و مقید می‌کنند. بر شرایط اطلاق می‌شود که بر راهبردها تاثیر می‌گذارند. نتایج نشان می‌دهد که سه مقوله ویژگی‌های بنگاه، قوانین سیاسی، تحریم‌ها بعنوان عوامل مداخله‌گر در تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری تلقی گردید.
- **نتایج و پیامدها:** برخی مقوله‌ها بیانگر نتایج و پیامدهایی است که در اثر اتخاذ راهبردها به وجود می‌آید. پیامدها، خروجی‌های حاصل از بهره‌مندی از راهبرد‌ها می‌باشند. نتایج بررسی پژوهش نشان دهنده شش مقوله کسب و کار پایدار اجتماعی، پایداری اقتصادی، رشد و توسعه اقتصادی، پایداری اجتماعی، پایداری

زیست محیطی، زمینه سازی تحقق رسالت اجتماعی و رشد صنعت بانکداری است که جزء عوامل موثر و تاثیرگذار در تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری مرتبط با شرایط پیامدی شناخته شده اند. اشکال زیر ارتباطات مفاهیم و مقوله ها را نشان می دهد.

جدول ۳. مفاهیم و مقوله ها (نگارنده)

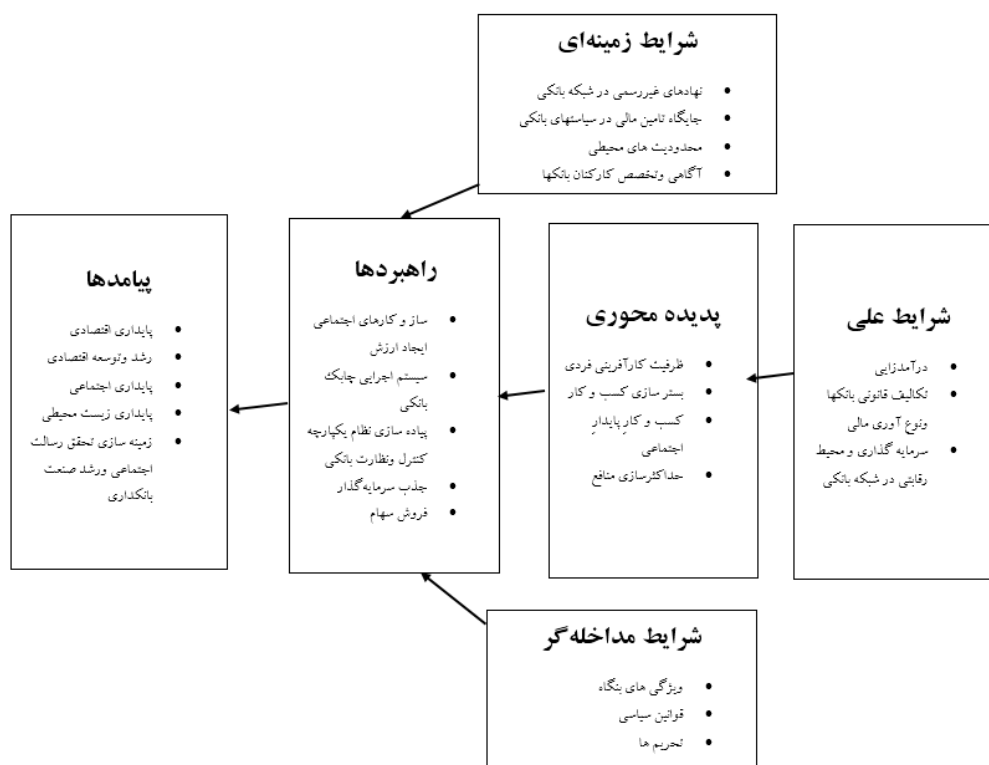
نوع مقوله	مقوله	مفاهیم
شرایط علی	درآمدزایی	درآمد حاصل از تولید، فروش و توزیع، توسعه بازار، زمان و مکان فروش، شهرت و اعتبار شرکت
	تکالیف قانونی بانکها و نوع آوری مالی	نرخ بهره و توانمندی بانکها در جمع آوری سپرده ها، تخصیص بهینه منابع کسب و کارهای اجتماعی، نوع آوری در ابزارهای مالی
	سرمایه گذاری و محیط رقابتی در شبکه بانکی	تأمین مالی شخصی صاحب شغل، سرمایه هیئت امنا، حمایت های عمومی و داوطلبان انواع تأمین مالی، اوراق مشارکت داخل، اوراق مشارکت خارجی، اوراق قرضه اسلامی (صکوک)، صندوق ذخیره ارزی، توجه بانکها به نیاز سنجی مشتریان، نیاز بانکها برای جذب سپرده
پدیده محوری	ظرفیت کارآفرینی فردی	تحصیلات، تجربه کاری، تجربه کارآفرینی، تفکر کارآفرینی
	بستر سازی کسب و کار	بهبود وضعیت اقتصادی کشور، کمک به انتقال دانش و فن آوری از خارج از مرزها، حذف سود و درآمد از بخش فعالی تهی واسط های و دلالی
	کسب و کار پایدار اجتماعی	تأمین مالی جمعی، استقراض خرد، کسب و کار اجتماعی (بدون سود سهام)
راهبردها (کنش ها و تعاملات)	حداکثرسازی منافع	کاهش هزینه تولید، انگیزه سود
	ساز و کارهای اجتماعی ایجاد ارزش	سرمایه گذاری مستقیم جهت کسب و کارهای پایدار، دسترسی به بازار سرمایه گذاری در کسب و کار اجتماعی، سرمایه گذاری مسئولانه در حوزه محیط زیستی، تقویت کارگروهی در شبکه بانکی، رسانه های اجتماعی در طراحی محصولات جدید بر توسعه خدمات بانکی
	سیستم اجرایی چابک بانکی	ایجاد واحد مستقل تأمین بانکی در شبکه بانکی، برنامه ریزی پویا، افزایش موسسات رتبه بندی
	پایاده سازی نظام یکپارچه کنترل و نظارت بانکی	نظارت مستمر گزارش عملکرد در کسب و کارهای اجتماعی، سازماندهی طرحهای توسعه و هدایت آنها به شبکه بانکی
	جذب سرمایه گذار	استفاده از حامی مالی برای طرح های نو، سهمیم کردن افرادی با سرمایه بالا در طرح های جدید با پذیرش ریسک
	فروش سهام	فروش قسمتی از شرکت به عنوان سهام، تشکیل کنسرسیوم برای طرح های اقتصادی با فروش سهام

نوع مقوله	مقوله	مفاهیم
عوامل زمینه‌ای	نهادهای غیررسمی در شبکه بانکی	تمایل به ریسک‌پذیری، جمع‌گرایی (سیستم اقتصادی مشترک)
	جایگاه تامین مالی در سیاستهای بانکی	دیدگاه مدیران ارشد بانکی، نگاه مستمر به تامین مالی کسب و کارها، هماهنگی در قوانین موضوعه تامین مالی در شبکه بانکی
	محدودیت‌های محیطی	ریسک و بازده، قوانین و مقررات، هم‌سویی قوانین بانکها
	آگاهی و تخصص کارکنان بانکها	آگاهی کارکنان بانکها به اطلاعات، دستورالعمل‌ها و شیوه‌های تامین مالی کسب و کارها
عوامل مداخله‌گر	ویژگی‌های بنگاه	موقعیت جغرافیایی بنگاه، عمر شرکت، سابقه شرکت، اندازه شرکت
	قوانین سیاسی	توجه به اصول اقتصاد مقاومتی، شرایط سیاسی کشور
	تحریم‌ها	محدودیت بین‌المللی، محدودیت مالی، تحریم فراگیر، عدم امکان انتقال
پیامدها	پایداری اقتصادی	عملکرد محصول، میزان تولیدات، نوسانات بازار، دسترسی به امکانات و منابع تولید، توسعه فین‌تک‌ها در حوزه اجتماعی توسط صنعت بانکی، توسعه زیرساخت‌های بانکداری اجتماعی، توسعه زیرساخت‌های دیجیتال در صنعت بانکداری
	رشد و توسعه اقتصادی	اشتغال، ایجاد ارزش افزوده، ارتقاء بهره‌وری، حداکثر سازی سود و منافع اقتصادی
	پایداری اجتماعی	اعتماد به رقبا و دیگر کسب و کارها، ارتباطات اجتماعی، توسعه زیرساخت‌های بانکداری اجتماعی، توسعه اکوسیستم بانکی و مدل نوع‌آوری مشارکتی، ایجاد فرهنگ مسئولیت‌پذیری بین‌بانک‌ها، توسعه امنیت اطلاعات بانکی در حوزه و اجتماعی. کیفیت خدمات، رضایتمندی عمومی، کارآمدی فردی.
	پایداری زیست محیطی	بهبود مصرف انرژی، حفظ محیط زیست، مدیریت ریسک زیست محیطی پروژه‌ها
	زمینه‌سازی تحقق رسالت اجتماعی و رشد صنعت بانکداری	ارتقاء مسولیت اجتماعی شبکه بانکی، گسترش حوزه تخصیص منابع بانکها، دسترسی آسان متقاضیان جهت تسهیلات

مرحله سوم: کدگذاری انتخابی

در کدگذاری باز مفاهیم شناسایی و در کدگذاری محوری با خلاصه کردن مفاهیم مقوله‌ها استخراج می‌گردد. در کدگذاری انتخابی یا مرحله نظریه پردازی، پدیده محوری به شکلی نظام مند به دیگر مقوله‌ها ربط داده می‌شود و روابط را اثبات پژوهی کرده و مقوله‌هایی را که نیاز به بهبود و توسعه بیشتری دارند را بهبود می‌بخشد.

و در نهایت پژوهشگر یک مدل ارائه می دهد در این مرحله محقق از اطلاعات مولفه ها (محورها) ماخوذه از جدول کدگذاری محوری و با بررسی آنها و بازخورد توسط کارشناسان مطلع و بعضی از مصاحبه شونده ها (جزء افراد خبره تلقی می شدند)تعدیل و اصلاحات لازم انجام شده است. و با انتخاب از مقوله ها و محورهای منتخب در شرایط محوری مرتبط با تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری ۲۴ مقوله اصلی شناخته شده اند و بعنوان عوامل موثر و تاثیر گذار پژوهش قلمداد گردیده است و جا گذاری در کدگذاری انتخابی انجام شد و مدل فرضی کیفی پژوهش ایجاد گردید.

شکل ۲. مدل مفهومی (نگارنده)

۶- نتیجه گیری و بحث

در بیان اهمیت سیاست های مالی و پولی دولت می توان اینطور اظهار کرد که اعمال هر سیاستی توسط دولت که باعث افزایش توجه سرمایه گذاری ها به بخش های مولد اقتصاد شود، میتواند بر کاهش بیکاری در کشور موثر باشد. به عنوان مثال سیاست های انقباضی پولی دولت، نه تنها سرمایه گذاری های داخلی را با مشکل مواجه

میسازد، بلکه می‌تواند با ایجاد رکود در کشور باعث تشدید بی‌کاری نیز شود. افزون بر این سیاستهای پولی که نقدینگی را جذب بخش‌های مولد اقتصاد می‌کند تاثیر بسزایی در ایجاد اشتغال در کشور خواهد داشت. به همین ترتیب بازنگری در سیاست‌های مالی دولت نیز می‌تواند بر بی‌کاری بسیار تاثیر گذار باشد. در شرایط کنونی، حتی ممکن است صرف نظر کردن از برخی زیربناسازی‌های اقتصادی و روی آوردن به سرمایه‌گذاری‌های زودبازده بیشتر به صلاح اقتصاد کشور باشد البته شایان ذکر است که جهت تاثیر مناسب این سرمایه‌گذاری‌ها بر متغیرهای کلان اقتصادی در کشور، باید قوانینی مناسب و دقیق در نظر گرفته شود. تا جایی که شاید اهمیت وضع این قوانین توسط دولت و رعایت آنها، از میزان اعتبار در نظر گرفته شده بیشتر باشد.

در این مقاله با مروری بر رویه‌ها، نظریه‌ها و الگوهای مفهومی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی، عوامل تأثیرگذار بر بهبود دسترسی کارآفرینان به منابع مالی توضیح داده شد و با ارائه نتایج نظرسنجی‌های انجام شده در صنعت بانکداری مورد بررسی قرار گرفت. تأمین مالی مناسب یکی از مشکلترین و پیچیده‌ترین عناصر در فرآیند راه‌اندازی کسب و کارهای کارآفرینانه است که نقش بسیار مهمی را در راه‌اندازی و توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه بر عهده دارد. مکانیزم‌هایی مانند نظارت، گزینش و ضمانت نامه از جمله مسائلی هستند که کارآفرینان کوچک همواره با آن مواجه هستند. در تأسیس بنگاه‌های اجتماعی با عملکرد بیشتر، مشکل دسترسی به سرمایه‌گذاری‌ها وجود دارد. سرمایه‌گذاران اجتماعی در حال تهیه مقادیر فزاینده مالی به بنگاه‌های اقتصادی هستند که اهداف اجتماعی و تجاری را با هم ترکیب می‌کنند، اگرچه این شرکت‌های اجتماعی هنوز هم بیشتر به دنبال مالیات بانکی هستند، پیشنهاد می‌کند که سرمایه‌گذاران اجتماعی باید بر شکاف‌های بازار تمرکز کنند که به احتمال زیاد برای شرکت‌های اجتماعی کوچکتر و جوانتر رخ می‌دهد فقدان سابقه و وثیقه. بنگاه‌های اجتماعی نوآوران‌های برای ترکیب اهداف اجتماعی و تجاری ارائه می‌دهند و فقط کمی کمتر از سایر شرکت‌های کوچک و متوسط به دنبال سرمایه‌های قابل بازپرداخت هستند، بطوریکه شرکت‌های اجتماعی جوانتر رشد بیشتری دارند و همچنین از وام گرفتن منصرف می‌شوند. در جاهایی که وام‌های بنگاه‌های اجتماعی صورت می‌گیرد، تقریباً سه برابر بیشتر از بانک‌های تجاری است، به جای وام‌دهندگان متخصص سرمایه‌گذاری اجتماعی که بدون نیاز به وثیقه احتمال بیشتری برای سرمایه‌گذاری دارند. بنابراین وام‌دهندگان سرمایه‌گذاری اجتماعی باید پیشنهاد خود را بر روی شکاف‌های مالی باقی مانده از بانک‌ها متمرکز کنند، به ویژه در مراحل اولیه توسعه شرکت‌های اجتماعی، به جای اینکه در بازار سهام بانک‌های تجاری موجود رقابت کنند. امروزه کارآفرینی اجتماعی به عنوان راهکاری اثرگذار و پایدار در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها شناخته می‌شود و هر روزه توجه بخش‌های گسترده‌تری از جامعه را به خود جلب می‌کند. چگونگی تأمین مالی یکی از موضوع‌های راهبردی پیش‌روی کارآفرینان اجتماعی برای راه‌اندازی و مدیریت کسب و کارهای اجتماعی است. در این بخش با استفاده از مصاحبه نیمه‌باز ارائه‌الگوی پارادایم تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری پرداخته شده است. ۱۲۰ گویه و تعداد ۲۴ مقوله اصلی براساس مدل پارادایمی داده‌بنیاد شناسایی و در قالب شش بُعد ساختاردهی شده است. درآمدزایی، تکالیف قانونی بانکها و نوع آوری مالی، سرمایه‌گذاری و محیط رقابتی در شبکه بانکی به عنوان «شرایط علی»، ویژگی‌های بنگاه، قوانین

سیاسی و تحریم ها به عنوان «شرایط مداخله گر»، نهادهای غیررسمی در شبکه بانکی، جایگاه تأمین مالی در سیاستهای بانکی، محدودیت‌های محیطی، آگاهی و تخصص کارکنان بانکها به عنوان «شرایط زمینه ای»، ساز و کارهای اجتماعی ایجاد ارزش، سیستم اجرایی چابک بانکی پیاده‌سازی نظام یکپارچه کنترل و نظارت بانکی، جذب سرمایه‌گذار، فروش سهام به عنوان «بُعد تعاملی»، ظرفیت کارآفرینی فردی، بستر سازی کسب و کار، کسب و کار پایدار اجتماعی، حداکثرسازی منافع به عنوان «پدیده محوری» و پایداری اقتصادی، رشد و توسعه اقتصادی، پایداری اجتماعی، پایداری زیست محیطی، زمینه سازی تحقق رسالت اجتماعی و رشد صنعت بانکداری «بُعد پیامدی» شناسایی شده‌اند. در نهایت بر اساس تحلیل داده‌های استخراج‌شده و استنتاج نتایج توسط پژوهشگر، الگوی تأمین مالی کسب و کارهای اجتماعی از طریق صنعت بانکداری استخراج شد. نتایج این پژوهش می‌تواند به کارآفرینانی که دغدغه اجتماعی داشته و قصد راه اندازی کسب و کار اجتماعی دارند کمک کند تا از انواع مختلف روش های تأمین مالی در راه اندازی و مدیریت کسب و کارهای اجتماعی استفاده کنند. علاوه بر آن برای مراکز آموزشی و دانشگاه هایی که دوره کسب و کارهای اجتماعی برگزار می‌کنند، کمک می‌کند تا مخاطبان را با انواع مختلف روش های تأمین مالی آشنا کنند. این پژوهش در کنار قوت ها و یافته های اصیل و منحصر به فردی که به دست آورد با محدودیت هایی مواجه بوده است که انتظار می‌رود پژوهشگران آینده با انجام پژوهش بر این محدودیت ها غلبه کنند. مهم ترین آنها عبارت اند از: نخست، این تحقیق از دیدگاه مدیران و صاحبان کسب و کارها و کارآفرینان اجتماعی انجام شده است و مشارکت سایر ذی نفعان این کسب و کارها اعم از دولت، افراد خیر و اهدا کنندگان و مشتریان در آن دیده نشده است. از این رو انتظار می‌رود تحقیقی با موضوع تأمین مالی، روی این گروه های مختلف انجام شود. دوم، تأمین مالی کارآفرینان اجتماعی می‌تواند با توجه به نوع فعالیتی که در حوزه های مختلف درمانی، آموزشی، توانمندسازی و فرهنگ سازی دارند، متفاوت باشد. از این رو پیشنهاد می‌شود با توجه به نوع فعالیت این کسب و کارها، شیوه مالی متناسب با آن نیز شناسایی شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود با توجه به چرخه عمر و فرآیند کارآفرینی اجتماعی هم تحقیقی انجام شود تا مشخص شود کارآفرینان در مراحل مختلف کسب و کارهای اجتماعی از چه رو شهایی استفاده می‌کنند. با توجه به بحران بیکاری در اقتصاد ایران لازم است تا هر چه سریع تر چاره اندیشی مناسبی برای آن صورت گیرد. ارائه راهکارهایی برای برون رفت از این فروبستگی اقتصادی، نیازمند موشکافی های بیشتر و تامل دوباره در این باره است. بنابراین به طور کلی و بدون توجهی خاص به بنگاه های زودبازده مانند کسب و کارهای اجتماعی سیاست های زیر جهت مقابله با بحران بیکاری مناسب به نظر می‌رسند:

- با توجه نیاز شدید اقتصاد کشور به گسترش سرمایه گذاری، جذب سرمایه گذاریهای خارجی اجتناب ناپذیر خواهد بود. به همین دلیل باید موانع اقتصادی و سیاسی بر سر راه سرمایه گذاری های خارجی از میان برداشته شود و راه های عملی برای جذب آنها به همان صورتی که کشورهای دیگر سالهاست از آن استفاده می‌کنند ارائه گردد.
- دولت باید با اعمال سیاست های مختلف، سرمایه های کشور را به قصد انتفاع شخصی سرمایه گذاران به سوی بخش های مولد صنعت بکشد.

- باید از اعمال هر گونه سیاستی که منابع سرمایه‌ای کشور را متوجه فعالیت‌های غیر مولد در اقتصاد می‌کند، پرهیز شود و بازارهای رسمی سرمایه (همچون بورس اوراق بهادار) گسترش بیشتری یابند.
 - باید دولت با تجدید نظر در سیاست‌های پولی خود، به جای کنترل حجم نقدینگی در کشور تلاش کند نقدینگی را به سوی فعالیت‌های مولد اقتصاد بکشد و بازارهای پولی کشور را در راه وام‌دهی بیشتر به این بخش‌ها ترغیب نماید.
 - باید درباره ساختار سیاست‌های مالی و بودجه دولت تجدیدنظر شود و تلاش گردد تا سرمایه‌گذاری‌های دولت، بر بخش‌هایی از اقتصاد متمرکز شود که به سرعت بیشتری به بهره‌برداری میرسد و سرمایه کمتری را نیز طلب می‌کند.
 - لازم است که مجموعه سیاست‌های طرف عرضه که عرضه اقتصاد کشور را تحریک می‌کند، اعمال شود. نمونه بارز این سیاست‌ها، کاهش مالیات و عوارض، مشکلات پیش روی کسب و کارهای اجتماعی، مقررات زدایی به نفع فعالیت‌های تولیدی در کشور و ... است.
 - لازم است دولت با سیاست‌ها و رفتار خود، توجه خاصی به کسب و کارهای اجتماعی کشور مبذول کند و آنچه در توان دارد را برای آسایش آنان در فعالیت‌های اقتصادی انجام دهد.
- درخصوص تامین مالی از طریق بانک‌ها بر پایه واسطه‌گری بانک‌ها و موسسات مشابه نیز پیشنهادات ذیل میتواند کمک‌کننده باشد:
- استقلال نظام بانکی از نظام بودجه‌ای کشور یکی از مسائل مهمی است که باید نسبت به آن اهتمام خاص شود. نظام بودجه‌ای از طریق تخصیص منابع بانک‌ها به بخش دولتی و غیردولتی و ایجاد تکالیف بودجه‌ای برای بانک‌ها، همواره باعث ایجاد ناکارایی در ساختار نظام بانکی کشور شده است. در نتیجه، تلاش در جدا کردن نظام بودجه‌ای از نظام اعتباری و بانکی یکی از راه‌های اصلی افزایش کارایی نظام بانکی است.
 - ضروری است اقدامات لازم جهت یکدست کردن نرخ تسهیلات پیگیری شود. بدین معنا که فعالیت‌های مشابه فارغ از ملاحظات اداری بتوانند در شرایط مساوی از تسهیلات استفاده کنند.
 - استقلال بانک‌ها در تعیین نرخ تسهیلات یکی از نکات کلیدی در ارتباط با نظام بانکی است. از نظر اجرایی دولت می‌تواند با تعیین سقف و کف نرخ بهره تسهیلات بانک‌ها را برای رقابت در آن محدوده آزاد بگذارد. این مهم، افزون بر آنکه باعث رقابتی شدن نظام بانکی می‌شود، سبب ایجاد انگیزه در بانک‌ها برای افزایش کارایی خواهد شد.
 - ایجاد نظام سنجش اعتبار یکی از مسائلی است که نیاز به توجهی جدی دارد. وجود بانک اطلاعاتی قوی در خصوص اطلاعات اعتباری می‌تواند به عنوان داده‌های اقتصادی، برای شبیه‌سازی رشد اقتصادی به کار گرفته شود. در تمام کشورهایی که اقدام به استفاده از نظام سنجش اعتبار کردند.

فهرست منابع

- * خزائی، ا، طهرانچیان، ام، جعفری صمیمی، ا، طالبلو، ر. (۱۳۹۵). تأثیر تأمین مالی داخلی بر بهره‌وری بنگاه‌ها: شواهد تجربی از صنعت خودرو در ایران. دوفصلنامه علمی مطالعات و سیاست‌های اقتصادی، ۳(۱)، ۱۰۱-۱۲۸
- * چیت‌سازان، ه، کولجی، س، باقری، ا. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل پیش‌برنده استفاده از تأمین مالی جمعی توسط کارآفرینان (مورد مطالعه: صنعت گردشگری). فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۲(۱)، ۲۱-۴۰
- * دانایی فرد، ح، امامی، س م. (۱۳۸۶). استراتژی‌های پژوهش کیفی تاملی بر نظریه پردازی داده بنیاد. اندیشه مدیریت. سال اول شماره دوم. صص ۹۰-۶۹-۹۷
- * زرنندی، س، عساکره، س، افشارپور، م. (۱۳۹۴). مطالعه ی تطبیقی مدل های کسب و کار پلتفرم های برتر تامین مالی جمعی در جهان. فصلنامه مدیریت توسعه فناوری، ۳(۳)، ۱۲۷-۱۵۰
- * سالارزهی، ح؛ شهریوی، ا. ۱۳۹۴. استراتژیهای نوین تامین منابع مالی در کسب و کارهای اجتماعی، کنفرانس بین المللی مدیریت، فرهنگ و توسعه اقتصادی، مشهد، موسسه ۱- تحقیقاتی رایمند پژوه، صص ۱۳
- * شریفی، رضای، ر. میرک زاده، ع. کرمی دهکردی، ا. (۱۳۹۸). طراحی مدل پایداری کسب و کارهای کوچک و متوسط کشاورزی در استان کرمانشاه. پژوهش های ترویج و آموزش کشاورزی، ۱۲(۲)، ۱۱-۲۴.
- * شهرابی، ب، اشرفی، م، عباسی، ا. (۱۳۹۸). مدل یابی عوامل تأثیرگذار بر تأمین مالی استارت آپها (کسب و کارهای نوپا) با تکنیک دیمتل. راهبرد مدیریت مالی، ۷(۲)، ۶۱-۸۹.
- * کرسول، جان، (۱۳۹۱). پویای کیفیت و طرح پژوهش: انتخاب از میان پنج رویکرد، ترجمه دانایی فرد حسن، کاظمی حسین، انتشارات صفار، ویرایش دوم ص ۳۲۰
- * کرسول، ج. کلارک، پ. (۱۳۹۰). روش های پژوهش ترکیبی. ترجمه کیامنش، علیرضا. سرابی، جاوید. ناشر دانشگاه تهران صص ۲۳۱-۸۱
- * قرشی، د، رهنمای رودپشتی، ف. (۱۳۹۸). شناسایی و رتبه‌بندی معیارهای تامین مالی از طریق تبدیل به اوراق بهادار نمودن دارائیهها در بانک کشاورزی. دانش سرمایه‌گذاری، ۸(۳۰)، ۳۸۳-۴۰۲.
- * محمد پور، ا (۱۳۹۰). طرح های تحقیق با روش های ترکیبی. مجله مطالعات اجتماعی. دوره چهارم صص ۳۲۹-۳۲۸-۳۰
- * نیومن، ل (۱۳۹۱). روش های پژوهش اجتماعی: رویکردهای کیفی و کمی. ترجمه ابوالحسن فقیهی و عسل آغاز، تهران: نشر ترمه. صص ۴۵۵-۴۵۰

- * Akbulaev, Nurkhodzha; Yusif Aliyev, Turan Ahmadov (2019). Research models for financing social business: theory and practice. *Heliyon* 5 (2019) e01599. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e01599>
- * Alemanno, A., et al., 2017. Why Europe needs civic entrepreneurs. *Soc. Eur.* (Electronic resource). Access mode: <http://www.social-europe.eu/why-europe-needs-civic-entrepreneurs>.
- * Allen, F., Meijunb, Q., Jingc, X., 2019. Understanding informal financing. *J. Financ. Intermed.* in press.
- * Ayyagari, M., DemirgüçKunt, A., Maksimovic, V., 2010. Formal versus informal finance: evidence from china. *Rev. Financ. Stud.* 23 (8), 3048– 3097 .
- * Bataeva, B.S., 2015. The approaches to social entrepreneurship in Russia and abroad. In: *Proceedings of the III International Scientific Congress “Entrepreneurship and Business in the Conditions of Economic Instability”*, Conference Proceedings Language: Russian, pp. 221– 223. Mode of access: <https://elibrary.ru/item.asp?id=423812038>.
- * Ciccarino, IDM., Malpelli, D. C., de Mello Moraes, A. B. G., do Nascimento, E. S. (2019). Social innovation and entrepreneurial process: application of typologies in startups Of Yunus Social Business Brazil. *CADERNOS EBAPE.BR, EARLY VIEW*, 224.
- * Fianto, Bayu Arie; H ayu Maulida, Nisful Laila (2019). Determining factors of nonperforming financing in Islamic microfinance institutions. *Heliyon* 5 (2019) e02301.15. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e02301>
- * Franquesa, J. and Vera, D. (2021), "Small business debt financing: the effect of lender structural complexity", *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 28 No. 3, pp. 456-474. <https://doi.org/10.1108/JSBED-01-2020-0013>
- * Jones, Ariel Zetlin, Ali Shourideh (2017). External Financing and the Role of Financial Frictions over the Business Cycle: Measurement and Theory. *Journal of Monetary Economics* (2017), 128. doi: 10.1016/j.jmoneco.2017.08.001
- * Liu, Chen. (2019). Financing Social Enterprises: A Systematic Approach. : *Handbook of Research on Value Creation for Small and Micro Social Enterprises* , 125.
- * Lyon, Fergus., Robyn Owen.(2019). Financing social enterprises and the demand for social investment. *wileyonlinelibrary.com/journal/jsc .4757*. DOI: 10.1002/jsc.2245
- * Mertzanis, Charilaos. (2019). Family ties, institutions and financing constraints in developing countries. *Journal of Banking and Finance* 108 (2019) 105650.122. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2019.105650>
- * Nigam, N., Mbarek, S. and Boughanmi, A. (2021), "Impact of intellectual capital on the financing of startups with new business models", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 25 No. 1, pp. 227-250. <https://doi.org/10.1108/JKM-11-2019-0657>
- * Owen, R., Botelho, T., & Anwar, O. (2016). Exploring the success and barriers to SME access to finance and its potential role in achieving growth. *Enterprise Research Centre (ERC) Working Paper Number 53*.
- * Petrov N.A., Mikhaylov A.M. (2021) Features of State Regulation of Small Business Financing in the Russian Federation. In: Ashmarina S., Mantulenko V., Vochozka M. (eds) *Engineering Economics: Decisions and Solutions from Eurasian Perspective. ENGINEERING ECONOMICS WEEK 2020. Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 139. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-53277-2_21
- * Prizeman, G., Crossan, D. (2011). Mapping Social Entrepreneurial Enterprises in Ireland. *Trinity College Dublin Initiative on Social Entrepreneurship*, 14 4.
- * Rizzi, F., Pellegrini, C., & Battaglia, M. (2018). The structuring of social finance: Emerging approaches for supporting environmentally and socially impactful projects. *Journal of Cleaner Production*, 170, 805– 817.

- * Santos A. Cincera M. (2021). Determinants of financing constraints. *Small Business Economics*. Published: 25 January 2021
- * Shaverdi, Marzieh; Saeed Yaghoubi, Ham idreza Ensafian (2019). A multiobjective robust possibilistic model for technology portfolio optimization considering social impact and different types of financing. *Applied Soft Computing Journal* (2019), doi: <https://doi.org/10.1016/j.asoc.2019.105892>.
- * Vange Mariet, O. (2016). Financing village enterprises in rural Bangladesh what determines nonfarm revenue growth? *International Journal of Development* 15(1), 76 – 94.
- * Vickers, I., Lyon, F., Sepulveda, L., & McMullin, C. (2017). Public service innovation and multiple institutional logics: The case of hybrid social enterprise providers of health and wellbeing. *Research Policy*, 46, 1755– 1768. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2017.08.003>
- * Wilson, F., & Post, J. E. (2013). Business models for people, planet (& profits): Exploring the phenomena of social business, a marketbased approach to social value creation. *Small Business Economics*, 40, 715–737.
- * Zhang, Dongyang; Yumei Guo (2019). Financing R&D in Chinese private firms: Business associations or political connection? *Economic Modelling* 79 (2019) 247– 261. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2018.12.010>
- * Zheng, Shengfen (2018). Investigation into Funding Strategies of Social Enterprises. *The China Nonprofit Review* , 10(1),3461.DOI:<https://doi.org/10.1163>

یادداشت‌ها

- ¹ Shaverdi
- ² Lyon
- ³ Liu
- ⁴ Rizzi
- ⁵ Wilson
- ⁶ Vickers
- ⁷ Akbulaev
- ⁸ Owen
- ⁹ Rizzi
- ¹⁰ Lyon
- ¹¹ Zheng
- ¹² Bataera
- ¹³ Zhang
- ¹⁴ Alemanno
- ¹⁵ Fianto
- ¹⁶ Jones
- ¹⁷ Mertzanis
- ¹⁸ Allen
- ¹⁹ Ayyagari
- ²⁰ Akbulav
- ²¹ Zhang
- ²² Lyon
- ²³ Ciccarino
- ²⁴ Fianto
- ²⁵ Mertzanis
- ²⁶ Jones
- ¹Property
- ²Dimension

-
- ³ Pattern
 - ⁴ Casual Candition
 - ⁵ Contextual Candition
 - ³² core category or phenomenon
 - ³³ Intervening Candition
 - ³⁴ Consequences
 - ³⁵ Actions & Interaction